

K-RD-KL/4160/9355/199/09
Numer rejestru **A/317/10**

D E C Y Z J A

W SPRAWIE WPISANIA OBIEKTU DO REJESTRU ZABYTEKÓW „A”

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. b, art. 7 pkt. 1, art. 8, art. 9 ust. 1 i 2, art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474), art. 104 § 1 oraz art. 108 § 1 Kpa w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTEKÓW ORZEKA

WPISAĆ DO REJESTRU ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO POD NUMEREM A/317/10 NASTĘPUJĄCY OBIEKT:

UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA CIESZYN UTWORZONY PRZEZ SIĘĆ ULIC, DRÓG I PLACÓW, UKŁAD PARCEL, ZESPOŁY BUDOWLANE, POJEDYNCZE BUDYNKI, FORMY ZAPROJEKTOWANEJ ZIELENI ORAZ CIEKI I URZĄDZENIA WODNE, W GRANICACH ZAZNACZONYCH NA MAPCE STANOWIĄCEJ ZAŁĄCZNIK NR 1 DONINIEJSZEJ DECYZJI.

Granica terenu objętego ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków przebiega ulicą Dojazdową, przecina ulicę Zamkową, następnie ulicami Czarny Chodnik i Feliksa Hajduka do alei Oswalda Madeckiego, aleją Oswalda Madeckiego, ulicą Wojciecha Korfantego, ulicą Jana Kochanowskiego (obejmując kapliczkę przy ulicy Jana Kochanowskiego 8 na działce numer 150/11), ulicą Bobrecką, ulicą Garncarską, ulicą Bolesława Chrobrego do ulicy Jana Kubisza, ulicą Jana Kubisza, następnie północnymi granicami działek (dla zabudowy przy ulicy Bolesława Chrobrego i Stanisława Wyspiańskiego) numer: 95, 94, 93, 92, 91, 90, 89, 88 i 87, ulicą Stanisława Wyspiańskiego do ulicy Kolejowej, ulicą Kolejową, przecina ulicę Bielską, ulicą Dworkową, południowymi granicami działek numer: 106, 107, 108, 109 i 110, przecina ulicę Bolesława Chrobrego, ulicą Bolesława Chrobrego do ulicy Bielskiej, ulicą Bielską do ulicy Solnej, ulicą Solną, ulicą Górą, przecina ulicę Górą, południową granicą placu Józefa Poniatowskiego, ulicą Błogocką do ulicy Ogrodowej, ulicą Ogrodową, przecina ulicę Józefa Ignacego Kraszewskiego, ulicą Józefa Ignacego Kraszewskiego, ulicą Karola Miarki, aleją Jana Raszki, ulicą 3 Maja do mostu na rzece Młynówce i Młynówką do ulicy Schodowej, ulicą Schodową do Olzy, prawym brzegiem Olzy do Mostu Przyjaźni, następnie ulicą Zamkową do Młynówki, Młynówką do ulicy Mostowej i ulicą Mostową do ulicy Dojazdowej.

W granicach wpisu znajdują się nieruchomości położone na następujących działkach:

Obwód 28:

3/8	3/9	5/1	5/2	6/5	6/6	6/7	6/8	6/11	6/12
6/13	6/14	6/15	6/16	6/17	6/18	7	8/1	8/2	9
10/1	10/2	10/3	11	12	13/1	15/2	15/3	15/5	15/6
15/10	15/11	15/12	15/13	16/3	16/4	17/1	34	36	37

Obwód 33:

1/1	2/1	5/1	8/1	9	10/2	10/3	10/4	10/5	10/7
10/8	10/9	11	12	13	14	15/1	15/2	15/3	15/4
15/5	15/6	20	27/1	27/2	27/3	27/4	28/1	28/2	28/3
28/4	28/5	29/1	29/2	29/3	30/1	30/2	31/1	31/2	32/1
32/2	33/1	33/2	33/3	34	35	36	37	38/1	38/2
39/1	39/2	40	41	42	43				

Obwód 40:

106	107	108	109	110	111	112	113/1	113/2	
część działki 115/2		część działki 150							

Obwód 41:

1	2	3/1	5	6	7	8	9/1	10/3	11/1
12	13	14/1	14/2	15	16	17/1	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28/1	28/2	28/3
29	30	31	32/1	32/2	33	34	35	36	37
38	39/1	39/4	39/5	39/6	39/7	39/8	39/9	39/11	39/12
39/13	40/1	41/1	41/4	41/6	41/7	41/8	41/9	41/10	41/11
41/12	41/13	41/14	41/15	41/16	42	43	44	45	47
48/1	48/2	49	50	51	52	53	54	55	56/1
57	58/1	59	60	61	62	63/5	63/7	63/8	63/9
64	65/1	65/2	66	87	88	89	90	91	92
93	94	95/1	95/2	144	146	147	148	152	154
155/1	156/1	157	159/2	160	164	165	168		

Obwód 42:

1	2	3/1	3/2	4	5/1	5/2	6	7/1	7/2
8	9	10	11	12	13/2	13/3	13/4	13/5	14
15/1	15/2	16/1	17/4	18	19	20/1	20/3	20/4	20/5
20/6	20/7	20/8	20/9	20/10	20/11	20/12	20/13	20/14	20/15
20/16	20/17	20/18	20/19	20/20	20/21	20/22	20/23	20/24	20/25
20/26	20/27	20/28	20/29	20/30	20/31	20/32	20/33	20/34	20/35
20/36	20/37	20/38	20/39	20/40	21/2	21/3	22/2	22/3	23/1
23/2	24/1	25	26	27/1	28/1	29/2	29/3	29/4	31/1
31/2	32/1	32/2	33/1	33/2	34/1	34/2	35	36	37/1
37/2	38/1	38/2	39	40	41	42	43/1	43/2	44/1
44/2	45/2	46/1	47	48	49	50/1	51	52	53
54	55	56	57	58	59	60	61	62/1	62/2
63/2	63/3	64/1	65	66	67/3	68/1	69	70	71/1
71/2	72	73/3	73/4	74/1	74/3	74/4	74/5	75/1	75/2
76	77/1	77/2	78	79	80	81	82/1	82/2	83
84	85/1	85/2	86	87	88	89	90	91/1	91/2
92	93	94	95	96/1	96/2	97	98	99	100
101	102	103	104	105	106	107/1	107/2	108	109/2
109/3	109/4	110	111	112	113	114	115	116/1	116/2
117/1	117/2	118	119	120	121	122	123/1	123/2	124
125/2	126/2	127/1	127/2	127/3	128/1	128/2	129/1	129/2	130
131/1	131/2	132/1	133/1	134	135/1	135/2	136/2	136/3	136/4
137/1	137/2	138	139	140	141/1	141/2	142	143	144/3
144/4	145	146	150/11	161/1	162/1	162/2	162/3	163	164
166	167	168	169	171/1	172/2	172/4	172/7	172/8	172/9

173	174	175/2	175/4	175/5	177	178	179	181	183
184	185	186/1	186/2	187	188	189	190/1	191	192
<u>Obřeb 43:</u>									
1/1	1/2	1/3	2	3	4	5	6	7	8/1
8/2	9/1	9/2	10	11/1	11/2	11/3	11/4	11/5	12
13	14	15	16	17	18	19	20/1	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32/1
32/2	33	34	35	36	37	38/1	38/2	39	40
41	42	43	44/1	44/2	45	46	47	48/1	48/2
49	50	51	52	53	54	55	56	57/2	57/3
57/4	57/5	58	59	60/2	60/4	60/6	60/8	60/9	60/10
60/11	61	62	63	64	65	66/1	66/2	66/3	66/4
67	68	69	70	71/1	71/2	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	84	86/1	86/2
87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98/1	98/2	98/3	98/4	99	100	101/1	101/3	101/4
101/6	101/7	102	103/1	104/1	104/2	104/3	105/1	105/2	106
107	108/1	108/2	108/4	109	110	111	112	113	114
115	116	117	118	119	120	121	122	123	124
125	126	127	128	129	130	131	132	133	134
135	136	137	138/2	138/3	138/4	138/5	138/6	139	140/2
140/3	140/4	140/5	141	142	143	144	145	146/1	147
148	149	150	151	152	153	154	155	156/1	156/2
156/3	156/4	156/5	156/6	156/7	156/8	157	158	159/1	159/2
160	161	162	163	164	165/2	165/3	166/2	166/3	166/4
167	168	169	170/2	170/3	170/4	171	172	173/1	174/1
175	176/1	177	178	179	180/1	181/1	182	183	184
185	186	188							
<u>Obřeb 44:</u>									
1	2	3	4	5/1	5/2	6/1	6/2	7	8
9	10/1	10/4	10/5	10/6	10/8	10/9	10/10	10/11	10/12
10/13	10/14	10/15	10/16	10/17	10/18	10/19	11	12	13/1
13/3	13/4	14	15	16	17	18/1	19/1	19/2	20/1
20/2	20/3	20/4	20/5	20/7	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30/1	30/2	31	32	33	34/1
34/2	34/3	35/1	35/2	35/3	35/4	35/5	35/6	35/7	36
37	38/1	38/2	39	40/1	41/1	41/15	41/16	41/17	41/18
42	43/1	43/2	44/1	44/2	45	46	47	48/2	48/3
48/4	48/5	48/6	48/7	48/8	48/9	48/10	48/11	48/12	48/13
48/14	48/15	49	50/1	50/2	51	52	53	54	55
56/1	56/2	56/3	57	58	59	60	61	62	63
64	65	66	67	68	69	70	71/1	71/3	71/4
72/1	72/2	73/1	73/2	74/1	74/3	74/4	74/5	74/6	74/7
74/8	74/9	74/10	74/11	75	76/1	76/2	77	78	79
80	81	82	83	84	85/1	85/2	86/1	86/2	86/3
86/4	87/1	87/2	88	89	90	91	92	93/1	94/2
94/3	95	96	97	98	106	107	108/1	108/2	108/3
109	110	111	112	114	115	116/1	116/2	117	118/1
118/2	118/3	118/4	119	120/1	120/2	120/3	120/4	120/5	122
123	124	125	127/1	127/2	129/2	129/3	130	131	132

133/1	133/2	133/3							
<u>Obwód 45:</u>									
1	2	3	4	5/1	5/2	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22/1	22/2	22/3	22/4	22/5	22/6	23	24
25/1	25/2	26	27	28	29	30	31	32	33
34	35	36	37	38/1	38/2	39/1	40/1	41/2	41/4
41/5	41/6	41/7	41/8	42	43/1	43/2	43/4	43/5	43/6
43/7	43/8	44	45	46	47	48	49	50	51
52	53	54	55	56	57/1	57/2	58	59	60
61	63	64	65	66	67	68	69	70	72
73	74	75/1	75/2	76	77	78	79/2	79/4	79/5
79/6	79/7	80/2	80/3	80/4	80/5	80/6	80/7	81	82
83/1	83/2	84	100	102	103				
<u>Obwód 53:</u>									
23									

OPIS OBIEKTU

Przedmiotem wpisu do rejestru zabytków jest układ urbanistyczny miasta Cieszyna. Jest to nawarstwiające się przez wieki przestrzenne założenie miejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych w tym ulic lub sieci dróg i placów oraz cieków i urządzeń wodnych. Zabytkowy układ urbanistyczny miasta kształtował się od okresu wczesnego średniowiecza do czasu przełomu XIX i XX wieku. Czynnikiem decydującymi o wartości układu urbanistycznego są relacje przestrzenne pomiędzy jego poszczególnymi elementami, w tym tradycyjna wysokość zabudowy, linia zabudowy oraz wygląd elewacji. Najistotniejszymi elementami założenia są w szczególności:

- Góra Zamkowa,
- teren lokacyjnego miasta w obrębie niewidocznych murów obronnych,
- Górne Przedmieście,
- Przedmieście Przykopa,
- dwa zespoły XIX-wiecznej zabudowy, po stronie północnej i południowej Górnego Przedmieścia,
- dzielnica willowo-ogrodowa na południowym zboczu wzgórza tzw. Małego Jaworowego, od zabudowań koszar do nabrzeża Olzy.

Szczególnie cenne są budynki o cechach historycznych położone na terenie układu urbanistycznego:

- Bednarska 1; 3; 11a
- Bielska 2; 5; 7; 9 (Bolesława Chrobrego 29); 10; 12 (Bolesława Chrobrego 31); 14; 16; 18; 20; 22
- Błogocka 4; 6; 8; 10; 12; 14
- Bobrecka 8; 10; 16; 18
- Bolesława Chrobrego 4; 10; 11; 13; 15; 17; 19 (Stanisława Wyspiańskiego 1); 23; 25; 29 (Bielska 9); 31 (Bielska 12); 33
- Bóżnicza 7
- Dojazdowa 2 (browar, zabudowania według oznaczeń na mapie); 7; 17
- Plac Dominikański 1; 2; 3; 4 (Sejmowa 3)
- Aleksandra Fredry 1 (Stary Targ 2); 13; 17; 19

- Garmcarska 2; 3; 7
- Głęboka 3; 4 (Wacława Olszaka 2); 6 (Wacława Olszaka 1); 7 (Sejmowa 1); 10; 12; 13; 14 (Stary Targ 14); 16 (Stary Targ 1); 18; 20; 22; 24; 25; 26; 27; 28; 29; 30; 32; 33; 34; 35; 36; 38; 40; 42; 44; 45; 46; 47; 49; 50; 51; 52; 53; 54; 56; 57; 58; 59; 60; 62; 62 (oficyna); 64 (Zamkowa 10)
- Górna 5; 6; 7; 9; 12; 14; 16; 17; 18
- Górný Rynek 1; 2; 3; 4; 5; 10; 12
- Henryka Jordana 3; 5
- Józefa Kiedronia 3
- Jana Kochanowskiego 1 (Jana Leopolda Szersznika 11); 2; 3; 4; 5
- Wojciecha Korfantego 1
- Plac Kościelny 5; 6; 7 (Wyższa Brama 18); 8
- Bolesława Limanowskiego 1; 3; 6; 7; 10 (Pokoju 2); 11 (plac Juliusza Słowackiego 2, plac Wolności 14)
- Plac Józefa Londzina 3 (Jana Michejdy 1)
- Jana Łyska 1; 3
- 3 Maja 6; 7; 13; 15; 16; 17; 20
- Mennicza 1 (Wacława Olszaka 16); 2; 3 (Wacława Olszaka 11); 4; 5; 6; 7; 8; 9 (Stary Targ 8); 10; 11 (Stary Targ 7); 18; 20; 24; 26; 28; 30; 32; 34; 38; 42; 48; 50
- Karola Miarki 2; 4; 5; 6; 8; 10; 11; 13
- Dr. Jana Michejdy 1 (plac Józefa Londzina 3); 3; 2; 8; 9; 10; 11; 14; 15; 16; 17; 19; 21; 22; 24; 26; 27; 28; 30; 40
- Nowe Miasto 6; 7; 8; 9; 10; 12; 13; 15; 17; 23; 25
- Wacława Olszaka 1 (Głęboka 6); 2 (Głęboka 4); 3; 8; 10; 11 (Mennicza 3); 16 (Mennicza 1)
- Pokoju 1; 2 (Bolesława Limanowskiego 10); 3; 4; 5
- Plac Józefa Poniatowskiego 2; 3
- Przykopa 2 (Zamkowa 4); 3; 4; 5; 6; 7; 9; 13; 16-16a; 18; 19; 23; 24; 26; 27; 28; 29; 30; 32; 33; 34; 36; 37; 38; 39; 40-40a; 42; młyn
- Ratuszowa 5; 6; 7
- Tadeusza Regera 1 (Rynek 20, Szeroka 12)
- Rynek 7; 11; 12; 13; 16, 20 (Tadeusza Regera 1, Szeroka 12)
- Schodowa 3; 5; 13
- Sejmowa 1 (Głęboka 7); 3 (Plac Dominikański 4); 7; 9; 10; 12; 14
- Henryka Sienkiewicza 1 (Pawła Stalmacha 30); 2 (Pawła Stalmacha 28) 3; 4; 5; 6; 7; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 17
- Plac Juliusza Słowackiego 2 (plac Wolności 14, Bolesława Limanowskiego 11)
- Solna 4; 6; 8
- Srebrna 1; 1a; 2; 3; 7; 9; 10; 12; 18
- Pawła Stalmacha 4; 6; 8; 10; 12; 14; 18; 20; 22; 24; 26; 28 (Henryka Sienkiewicza 2); 30 (Henryka Sienkiewicza 1); 34; 32; 30;
- Stary Targ 1 (Głęboka 16); 2 (Aleksandra Fredry 1); 3; 4; 5; 6; 7 (Mennicza 11); 8 (Mennicza 9); 9; 10; 11; 12; 13; 14 (Głęboka 14)
- Stroma 6
- Szeroka 4; 10 (Jana Leopolda Szersznika 2); 12 (Tadeusza Regera 1, Rynek 20); 15 (Jana Leopolda Szersznika 5), 17
- Jana Leopolda Szersznika 2 (Szeroka 10); 5 (Szeroka 15); 9; 11 (Jana Kochanowskiego 1)
- Śrutarska 16; 28; 29; 31
- Księża Ignacego Świeżego 3; 5; 6; 7; 8; 10; 12

- Trzech Braci 1; 2; 4; 6; 10
- Plac Wolności 3; 8; 10; 12; 14 (plac Juliusza Słowackiego 2; Bolesława Limanowskiego 11)
- Stanisława Wyspiańskiego 1 (Bolesława Chrobrego 19); 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10
- Wyższa Brama 2; 3; 5; 7; 9; 11; 12; 13; 14; 15; 17; 18 (plac Kościelny 7); 19; 21; 23; 25; 27; 29; 31; 33
- Zamkowa 4 (Przykopa 2); 4a; 5; 6; 7; 8; 9; 10 (Głęboka 64); 12; 14; 16; 18; 22; 24.

Na terenie układu urbanistycznego, planowanego do wpisu do rejestru zabytków, znajdują się następujące obiekty wpisane indywidualnie do rejestru zabytków:

Nr rejestru	Data wpisu	Obiekt
A 235/77	14.12.1977	kościół Świętej Marii Magdaleny
A 237/77	14.12.1977	kościół ewangelicko-augsburski
A 238/77	14.12.1977	kościół Świętego Krzyża
A 239/77	14.12.1977	kościół Przenajświętszej Trójcy
A 240/77	14.12.1977	kościół Wniebowzięcia NMP
A 241/77	15.12.1977	klasztór Ojców Bonifratrów
A 242/77	15.12.1977	rotunda romańska
A 243/77	brak	wieża piastowska
A 244/77	15.12.1977	zamek i góra zamkowa
A 442/86	11.07.1986	mur oporowy przy ulicy Przykopa
A 209/77	30.11.1977	wzgórze zamkowe – sztuczne ruiny – obiekt nie istnieje
A 680/92	03.02.1992	Góra Zamkowa
A 258/77	19.12.1977	ulica Bielska 3
A 417/87	27.01.1987	ulica Aleksandra Fredry 3
A 418/87	27.01.1987	ulica Aleksandra Fredry 5
A 419/86	11.07.1986	ulica Aleksandra Fredry 7
A 420/86	11.07.1986	ulica Aleksandra Fredry 9
A 421/86	07.07.1986	ulica Aleksandra Fredry 11
A 533/87	15.10.1987	ulica Garncarska 8 (sąd i więzienie)
A 223/77	01.12.1977	ulica Głęboka 1
A 224/77	17.10.1978	ulica Głęboka 8
A 225/77	01.12.1977	ulica Głęboka 9
A 539/87	15.10.1987	ulica Głęboka 9
A 535/87	15.10.1987	ulica Głęboka 11
A 536/87	15.10.1987	ulica Głęboka 15 / Trzech Braci 8 – dawny Dom Niemiecki
A 226/77	02.12.1977	ulica Głęboka 17
A 227/77	02.12.1977	ulica Głęboka 19
A 228/77	02.12.1977	ulica Głęboka 21
A 229/77	02.12.1977	ulica Głęboka 23
A 415/86	27.01.1986	ulica Głęboka 31
A 230/77	03.12.1977	ulica Głęboka 37
A 231/77	03.12.1977	ulica Głęboka 39
A 232/77	05.12.1977	ulica Głęboka 41
A 233/77	14.12.1977	ulica Głęboka 43
A 234/77	14.12.1977	ulica Głęboka 48
A 248/60	brak	Górny Rynek 6 (wpisane jako Inwalidów 6) – zespół klasztoru Sióstr Boromeuszek

A 210/77	30.11.1977	ulica Górny Rynek 7
A 211/77	30.11.1977	ulica Górny Rynek 8
A 212/77	30.11.1977	ulica Górny Rynek 9
A 213/77	30.11.1977	ulica Górny Rynek 11
A 715/95	28.08.1995	ulica Jana Kochanowskiego 7 – dawne gimnazjum
A 76/77	22.12.1977	plac Kościelny 1, 2, 3 – tzw. plajta, dawna szkoła ewangelicka
A 140/76	brak	plac Kościelny 4 – probostwo
A 537/87	15.10.1987	ulica 3 Maja 10 – willa Lewaka
A 208/77	29.11.1977	ulica Mennicza 12
A 207/77	29.11.1977	ulica Mennicza 22
A 206/77	29.11.1977	ulica Mennicza 46
A 541/87	15.10.1987	ulica Mennicza 52
A 260/77	19.12.1977	ulica Jana Michejdy 20 – dawne koszary
A 214/77	30.11.1977	ulica Nowe Miasto 11
A 215/77	30.11.1977	ulica Nowe Miasto 19
A 216/77	30.11.1977	ulica Nowe Miasto 21
A 217/77	30.11.1977	ulica Nowe Miasto 27
A 538/87	15.10.1987	plac Świętego Krzyża 1
A 542/87	15.10.1987	plac Teatralny – teatr
A 540/87	15.10.1987	plac Wolności 7 – szkoła
A 218/77	01.12.1977	ulica Przykopa 14
A 219/77	01.12.1977	ulica Przykopa 15
A 220/77	01.12.1977	ulica Przykopa 17
A 221/77	01.12.1977	ulica Przykopa 25
A 662/95	25.01.1995	ulica Ratuszowa 1
A 414/86	27.01.1986	ulica Ratuszowa 3
A 245/77	15.12.1977	ulica Tadeusza Regera 6 – muzeum
A 246/77	17.12.1977	Rynek 1
A 189/06	17.12.1977	Rynek 3
A 248/77	17.12.1977	Rynek 4
A 249/77	19.12.1977	Rynek 5
A 250/77	19.12.1977	Rynek 6
A 191/06	19.12.1977	Rynek 8
A 252/77	19.12.1977	Rynek 9
A 253/77	17.10.1978	Rynek 14 / ulica Jana Leopolda Szersznika 2
A 254/77	17.10.1978	Rynek 15
A 255/77	19.12.1977	Rynek 17
A 256/77	19.12.1977	Rynek 18 / ulica Jana Leopolda Szersznika 1
A 257/77	17.10.1978	Rynek 19
A 222/77	01.12.1977	ulica Sejmowa 4
A 261/77	19.12.1977	ulica Sejmowa 6
A 262/77	17.10.1978	ulica Sejmowa 8
A 203/77	29.11.1977	ulica Srebrna 4
A 204/77	29.11.1977	ulica Srebrna 5
A 413/86	11.07.1986	ulica Srebrna 6
A 68/77	17.10.1978	ulica Szeroka 1
A 69/77	17.10.1978	ulica Szeroka 3

A 70/77	22.12.1977	ulica Szeroka 5 - 7
A 110/76	22.12.1977	ulica Jana Lepolda Szersznika 3
A 263/77	19.12.1977	ulica Śrutarska 39 – dawny browar miejski
378/53		Studnia Trzech Braci przy ulicy Trzech Braci
A 71/77	17.10.1978	ulica Wyższa Brama 8 – dawny zajazd
A 72/77	22.12.1977	ulica Wyższa Brama 16 – dawny zajazd „Pod Trzema Murzynami”
A 73/77	22.12.1977	ulica Wyższa Brama 10 – dawny zajazd „Pod Królem Polskim”
A 74/77	22.12.1977	ulica Wyższa Brama 35

Pośród komponowanych układów zieleni istotne są:

- park na Górze Zamkowej, powstały w związku z przebudową zamku cieszyńskiego w latach 1830–1860,
- Park Pokoju – róg ulic Bolesława Limanowskiego i Tadeusza Regera – park powstał na miejscu ogrodu przy pałacowego (pałac Larischa), który urządzony został na miejscu dawnej fosy miejskiej. Na terenie parku znajduje się niewielkie lapidarium oraz fragmenty dawnych murów miejskich, a także zespół figur: *Święty Antoni Padewski*, *Święty Florian*, *Święty Antoni*, *Józef II*, *Hutnik* i fragmenty popiersia cesarza Franciszka Józefa I,
- Park Kościelny – powstał pod koniec XIX wieku na terenie cmentarza ewangelickiego, przekształconego w park ze ścieżkami spacerowymi i typową parkową kompozycją przestrzenną nasadzonych drzew, na miejscu kilka pomników nagrobnych,
- Park Świętej Trójcy – północno-wschodni narożnik Placu Józefa Londzina (przekształcony z dawnego cmentarza przykościelnego pod koniec XIX wieku), na miejscu kilka pomników i płyt nagrobnych,
- ogrody wokół willi w dzielnicy willowej z ciekawymi okazami drzew i krzewów (m. in. magnolie),
- zielen przy ulicy Błogockiej – m. in. szpaler jesionów pensylwańskich,
- zielen przy ulicy Dojazdowej – aleja kasztanowców,
- rynek – szpaler głogów wzdłuż północno-zachodniej pierzei
- plac Kościelny (od strony ulicy Wyższa Brama) – typowa zielen towarzysząca obiektom architektonicznym (przy kościele ewangelickim),
- ulica Pawła Stalmacha – grupa kilku morw białych (na wysokości nr 24 i 26),
- plac Wolności – skwer,
- ulica Garncarska – zieleniec przy gmachu sądu,
- ulica Bobrecka – skwer pomiędzy budynkami nr 5 i nr 7,
- róg ulic Bobreckiej i Wojciecha Korfanteo – skwer,
- plac Teatralny – zielen przy teatrze,
- szpaler drzew przy ulicy Oswalda Madeckiego,
- szpaler drzew przy ulicy Hajduka,
- szpaler drzew przy ulicy Bielskiej.

Pozostałe elementy układu urbanistycznego wpływające na jego charakter to:

Elementy małej architektury:

- kolumna Maryjna zlokalizowana na zbiorniku wodnym na Starym Targu,
- figura *Święty Florian* na Rynku,
- figura *Święty Jan Nepomucen* i *Najświętsze Serca Pana Jezusa* na Górnym Rynku,
- kopia rokokowej figury Matki Bożej na Starym Targu przy skrzyżowaniu z ulicą Menniczą,

- figura *Święty Jan Nepomucen* przy Moście Przyjaźni (ulica Zamkowa),
- Krzyż Męki Pańskiej przed kościołem pod wezwaniem *Świętej Marii Magdaleny* (plac *Świętego Krzyża*),
- krzyż przed kościołem *Bonifratrów*,
- kapliczka przy ulicy *Jana Kochanowskiego* przy skrzyżowaniu z *Bobrecką*,
- figura *Chrystusa* na dziedzińcu klasztoru *Sióstr Boromeuszek*.

Cieki i urządzenia wodne:

- *Młynówka*,
- dawny młyn nad *Młynówką* wraz urządzeniami hydrotechnicznymi,
- *śluzą* nad *Młynówką*, u podnóża *Góry Zamkowej*.

Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności – art. 108 § 1 Kpa.

U Z A S A D N I E

Postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków historycznego układu urbanistycznego miasta Cieszyn zostało wszczęte z urzędu w dniu 7 października 2009 roku (K–RD–KL/4160/9150/199/09) poprzez obwieszczenie publiczne na podstawie art. 49 oraz 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 roku, Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), w zw. z art. 94 oraz art. 3 pkt 1 i 3, art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b, art. 7 pkt 1, art. 9 ust. 1 i art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Obwieszczenie zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach przy ulicy Francuskiej 12, w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach – Delegaturze w Bielsku–Białej przy ulicy Powstańców Śląskich 6 oraz w gmachu Urzędu Miasta w Cieszynie. Ponadto obwieszczenie zostało umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach (<http://wkz-bip.ovh.org/bip/>), na stronie internetowej Urzędu Miasta Cieszyn (www.um.cieszyn.pl) oraz w gazecie *Wiadomości Ratuszowe* Nr 21 (714) z dnia 16 października 2009 roku. W obwieszczeniu podano miejsce, gdzie właściciele i użytkownicy wieczystości nieruchomości usytuowanych na wskazanym obszarze planowanego wpisu do rejestru zabytków, w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia wszczęcia, mogą zapoznać się z aktami sprawy, składać wnioski, zapytania i uwagi na piśmie, bądź ustnie do protokołu.

W drugim obwieszczeniu z dnia 16 kwietnia 2010 roku nr K–RD–KL/4160/3589/199/09 Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach przedstawił skorygowany przebieg granic planowanego wpisu do rejestru zabytków układu urbanistycznego Cieszyna. Obwieszczenie to zostało wywieszone na tablicach ogłoszeń w siedzibie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach przy ulicy Francuskiej 12, w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach – Delegaturze w Bielsku–Białej przy ulicy Powstańców Śląskich 6 oraz w gmachu Urzędu Miasta w Cieszynie. Ponadto obwieszczenie zostało umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach (<http://wkz-bip.ovh.org/bip/>), na stronie internetowej Urzędu Miasta Cieszyn (www.um.cieszyn.pl) oraz w gazecie *Wiadomości Ratuszowe* Nr 9 (728) z dnia 30 kwietnia 2010 roku. W obwieszczeniu podano miejsce, gdzie właściciele i użytkownicy wieczystości nieruchomości usytuowanych na wskazanym obszarze planowanego wpisu do rejestru zabytków, w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia wszczęcia, mogą zapoznać się z aktami sprawy, składać wnioski, zapytania i uwagi na piśmie, bądź ustnie do protokołu.

Ponadto Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w dniu 16 kwietnia 2010 roku pismem nr K–RD–KL/4160/3590/199/09 zwrócił się do Burmistrza Miasta Cieszyn z zapytaniem, czy od dnia 7 października 2009 roku na terenie wskazanym w obwieszczeniu do objęcia go ochroną poprzez

wpis do rejestru zabytków nastąpiły zmiany w podziałach geodezyjnych działek. Wydział Geodezji, Kartografii i Katastru Nieruchomości Urzędu Miejskiego w Cieszynie pismem z dnia 27 kwietnia 2010 roku pismem nr GKK.4.7410-6-00372/10 przekazał informację, że podziałowi uległa działka nr 60/7 (obręb 43), z której wyodrębnione zostały działki nr 60/10 i 60/11.

Po zapoznaniu się z treścią materiału dowodowego strony złożyły wnioski, które zostały rozpatrzone przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w toku postępowania.

Przedsiębiorstwo Zarządzania i Obrotu Nieruchomościami ZAPON Spółka z o.o. z siedzibą w Cieszynie przy ulicy Bielskiej 3b, pismem z dnia 12 listopada 2009 roku nr 978/2009 zwróciła się o ograniczenie wpisu do rejestru zabytków od strony południowo-wschodniej do ulic Jana Kochanowskiego i Bolesława Limanowskiego. Pismem nr K.WKZ.4160/10688/199/09 z dnia 25 marca 2010 roku Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków wskazał, że takie ograniczenie układu urbanistycznego sprawi, iż z chronionego obszaru wyłączone zostaną takie obiekty jak kompleks zabudowy ulicy Górny Rynek, zabudowa placu Józefa Londzina z barokowymi budowlami, klasztor i kościół Ojców Bonifratrów oraz zespoły dziewiętnastowiecznej zabudowy, niezwykle istotne w rozwoju przestrzennym i historycznym miasta. Fakt, że na terenie zabytkowego układu urbanistycznego znajdują się elementy współczesne, nie ma negatywnego wpływu na wpisanie całego założenia do rejestru zabytków.

Pani Danuta Trojan pismem z dnia 13 listopada 2009 roku wyraziła sprzeciw wobec włączenia budynku przy ulicy Błogockiej 4 wraz z ogrodem do zabytkowego układu urbanistycznego. Energo Rem Spółka z o. o. z siedzibą w Cieszynie przy ulicy Mostowej 1, pismem z dnia 16 listopada 2009 roku nr ER/342/2009 zwrócił się o wyłączenie z granic planowanego wpisu do rejestru terenu działek 5/1 i 5/2 (obręb 28), których właścicielem jest wnioskujący. Braaten+Pedersen Poland Spółka z o.o. z siedzibą w Gliwicach przy ulicy Lipowej 3, pismem z dnia 19 maja 2010 roku nr 19/2010 zwrócił się o wyłączenie z granic planowanego wpisu do rejestru terenu działek 30/2, 31/2, 32/2, 28/4, 28/3, 28/5, 28/2, 33/2, 28/1, 27/3, 27/2 i 33/3 (obręb 333), pomiędzy ulicami Czarny Chodnik i Władysława Michejdy, na których usytuowane są zabudowania dawnej fabryki ZAMPOL. Pismami nr K.WKZ.4160/10661/199/09 z dnia 25 marca 2010 roku, nr K.WKZ.4160/1065/199/09 z dnia 25 marca 2010 roku i nr K.WKZ.4160/4769/199/09 z dnia 11 czerwca 2010 roku Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków wskazał, że uwzględnienie wniosku sprawiłoby, iż z obszaru objętego ochroną wyłączone zostałyby pojedyncze nieruchomości, co zaprzeczałoby idei wpisu układu urbanistycznego do rejestru zabytków.

Dyrektor Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie przy ulicy Bielskiej 4 pismem z dnia 17 maja 2010 roku nr SP 89/2010 zwrócił się o wyłączenie z granic planowanego wpisu do rejestru terenu składającego się z działek 98, 97, 105, 104, 115/1, 207/13, 1/3, 2/13 i 2/15, których użytkownikiem jest Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie. Pismem nr K.WKZ.4160/5606/199/09 z dnia 11 czerwca 2010 roku Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków przychylił się do złożonego wniosku, wskazując że zespół zabudowy szpitala stanowi zamknięty, wyodrębniony układ o własnych założeniach urbanistycznych, w pewnym stopniu przekształcony i uzupełniony o liczne współczesne obiekty.

Burmistrz Miasta Cieszyna pismem nr SRM.II/2.4049-16/09/10 z dnia 19 maja 2010 roku zaproponował zmianę granic wpisu do rejestru zabytków układu urbanistycznego Cieszyna poprzez wyłączenie z chronionego obszaru kompleksu zabudowy Góry Zamkowej, nadbrzeża rzeki Odry, obszaru Górnego Rynku, zabudowy placu Józefa Londzina z barokowymi budowlami, klasztoru i kościoła Bonifratrów oraz zespołu dziewiętnastowiecznej zabudowy miasta. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach pismem nr K.WKZ.4160/4918/199/09 z dnia 25 marca 2010 roku wskazał, że wymienione obiekty są elementami niezwykle istotnymi w rozwoju przestrzennym i historycznym miasta, świadczące o jego wielowiekowym rozwoju.

Materiał dowodowy, niezbędny do rozstrzygnięcia sprawy wszczętej z urzędu, od dnia 7 października 2009 roku wyłożony był w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach oraz w siedzibie Delegatury w Bielsku-Białej.

W dniu 9 sierpnia 2010 roku zawiadomiono obwieszczeniem o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w sprawie wpisania do rejestru zabytków układu urbanistycznego Cieszyna. Obwieszczenie to zostało wywieszane na tablicach ogłoszeń w siedzibie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach przy ulicy Francuskiej 12, w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach – Delegaturze w Bielsku-Białej przy ulicy Powstańców Śląskich 6 oraz w gmachu Urzędu Miasta w Cieszynie. Ponadto obwieszczenie zostało umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach (<http://wkz-bip.ovh.org/bip/>), na stronie internetowej Urzędu Miasta Cieszyn (www.um.cieszyn.pl) oraz w gazecie *Wiadomości Ratuszowe* Nr 17 (736) z dnia 20 sierpnia 2010 roku. W terminie wskazanym w obwieszczeniu strony nie zgłosiły żadnych uwag, dotyczących dowodów i materiałów, zgromadzonych w trakcie postępowania.

Celem wpisu do rejestru zabytków jest objęcie ochroną zabytkowego założenia przestrzennego Cieszyna, które tworzą zespoły budowlane, pojedyncze budynki, formy zaprojektowanej zieleni i elementy małej architektury. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach przeprowadził postępowanie dowodowe w celu udokumentowania wartości naukowych, historycznych i artystycznych, stosownie do art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Wynikiem tego rozpoznania jest opracowanie *Cieszyn. Dokumentacja do wpisu do rejestru układu urbanistycznego*, wykonane w grudniu 2008 roku przez mgr inż. arch. Ewę Caban i mgr Irenę Kontny ze Śląskiego Centrum Dziedzictwa Kulturowego w Katowicach. Ustalenia wspomnianego opracowania zostały zweryfikowane w terenie przez pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach – Delegatury w Bielsku-Białej.

W świetle zebranych materiałów dowodowych ustalono, co następuje.

Układ urbanistyczny miasta Cieszyna wpisany został do rejestru zabytków pod numerem A 416/85 decyzją Wojewody Bielskiego z dnia 15 grudnia 1985 roku l.dz. KL.IV.5340/56/85. Ochroną objęte zostały dwa historyczne rynki z przylegającymi do nich ulicami oraz wzgórze zamkowe. Granice chronionego obszaru wyznaczały: przebieg rzeki Olzy i Bobrówki, od wschodu obustronna zabudowa ulicy Wyższa Brama z placem Kościelnym, od zachodu teren Wzgórza Zamkowego. Pośrednią ochroną objęte zostały „zespoły zabudowań z II połowy XIX wieku wzdłuż ulic Bielskiej, Wyspiańskiego, Chrobrego, zespół zabudowy szpitala wraz z parkiem, szpital Elżbietanek, Świerczewskiego, Stalmacha, placu Wolności, 1 Maja, Sienkiewicza, Błogocka z zespołem koszar, Uniwersytet Śląski, Szkoła Zawodowa, cmentarze: komunalny, Nowy i Stary Żydowski, Ewangelicki, kościół i cmentarz na Bobrku”.

W dniu 18 maja 2004 roku Burmistrz Miasta Cieszyna pismem l.dz. SRM/9/7328/44/04 skierowanym do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, na podstawie art. 155 kpa wniósł o zmianę decyzji Wojewody Bielskiego z dnia 15 grudnia 1985 roku nr KL.IV.5340/56/85 w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków. W piśmie wskazano na niewykonalność wyżej wymienionej decyzji w związku z brakiem: załącznika graficznego, który określałby obszar nazwany „układem urbanistycznym miasta Cieszyna”, załącznika graficznego określającego granicę terenu objętego ścisłą ochroną konserwatorską, załącznika graficznego określającego granicę terenu objętego pośrednią ochroną konserwatorską, określenia w decyzji przedmiotu ochrony, określenia w decyzji granicy ochrony.

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w odpowiedzi na wyżej wymienione pismo wezwał Burmistrza Miasta Cieszyna do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zgodę wszystkich stron postępowania, których dotyczyłaby ewentualna zmiana decyzji lub dołączenie wniosków wszystkich stron o zmianę decyzji (pismo z dnia 30 czerwca 2004 roku l.dz. WUOZ KL/4160/2574,2677/66/04). Jako uzasadnienie wskazano, że decyzja o wpisie układu urbanistycznego do rejestru zabytków jest decyzją ostateczną, na mocy której strony nabyły

prawo, a zatem zgodnie z art. 155 kpa, może ona być zmieniona w każdej chwili przez organ, który ją wydał, za zgodą stron, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się zmianie decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes stron.

26 lipca 2004 roku Burmistrz miasta Cieszyna złożył do Ministra Kultury wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji o wpisaniu układu urbanistycznego miasta Cieszyna wskazując, że jest ona niewykonalna i niewykonalność ta ma charakter trwały. W odpowiedzi na wniosek Burmistrza miasta Cieszyna z dnia 26 lipca 2004 roku o stwierdzenie nieważności decyzji Wojewody Bielskiego z dnia 15 grudnia 1985 roku l.dz. KL.IV.5340/56/85 wpisującej do rejestru zabytków układ urbanistyczny Cieszyna, Minister Kultury wyjaśnił, iż pomimo, że wymieniona decyzja nie posiada załącznika graficznego, jest jednak możliwe określenie granic ochrony na podstawie jej treści (pismo z dnia 1 grudnia 2004 roku l.dz. DOZ-KP/500-09a/04). Minister Kultury wskazał, że układ urbanistyczny Cieszyna tworzą następujące elementy wymienione w decyzji w sposób wyraźny: Rynek oraz Góry Rynek wraz z przylegającymi do nich ulicami: Wzgórze Zamkowe, ulice Wyższa Brama, Plac Kościelny, zespół zabudowy szpitala z parkiem, szpital Elżbietanek, Uniwersytet Śląski, szkoła zawodowa przy ulicy Frysztańskiej, ulice wraz z zespołami zabudowy: Bielska, Wyspiańskiego, Chrobrego, Górna (dawna Świerczewskiego), Stalmacha, plac Wolności, 3 Maja (dawna 1 Maja), Sienkiewicza, Błogocka z zespołem koszar, cmentarz komunalny, cmentarze żydowskie – nowy i stary, cmentarz ewangelicki oraz kościół i cmentarz na Bobrku. W związku z powyższym Minister Kultury skierował do Burmistrza miasta Cieszyna prośbę o ponowne rozważenie zasadności podtrzymania wniosku i poinformowania Departamentu Ochrony Zabytków w Ministerstwie Kultury o zajętych stanowisku. Po otrzymaniu wymienionego wyżej pisma Burmistrz miasta Cieszyna podtrzymał swój wniosek.

Decyzją z dnia 28 czerwca 2005 roku l.dz. DOZ-KP/500-07/05 Minister Kultury odmówił stwierdzenia nieważności decyzji Wojewody Bielskiego wpisującej układ urbanistyczny Cieszyna do rejestru zabytków stwierdzając, że rozstrzygnięcie w wymienionej decyzji pozwala na ustalenie granic chronionego obszaru.

Burmistrz miasta Cieszyna złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy stwierdzenia nieważności decyzji Wojewody Bielskiego z dnia 15 grudnia 1985 roku l.dz. KL.IV.5340/56/85, wskazując jak próby interpretacji decyzji prowadziły do odmiennych wniosków (załączniki: przebieg granic układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków w Miejscowym Planie Ogólnym Zagospodarowania Przestrzennego z 1992 roku, w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Cieszyna, w piśmie Dyrektora Departamentu Ochrony Zabytków oraz w decyzji Ministra Kultury z dnia 28 czerwca 2005 roku l.dz. DOZ-KP/500-07/05). W odpowiedzi na wymienione pismo Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego decyzją z dnia 5 lipca 2006 roku l.dz. DOZ-KP/500-07c/06 uchylił w całości decyzję z dnia 28 czerwca 2005 roku l.dz. DOZ-KP/500-07/05 i stwierdził nieważność decyzji Wojewody Bielskiego z dnia 15 grudnia 1985 roku, l.dz. KL.IV.5340/56/85 (w decyzji mylnie podano l.dz. KL.IV/5340/576/85). W uzasadnieniu Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wskazał na trwałą niewykonalność decyzji polegającą na braku możliwości precyzyjnego wskazania zakresu ochrony. Szczególnie dotyczy to przebiegu granic chronionego obszaru od strony zachodniej (od koryta Bobrówki do Wzgórza Zamkowego) oraz wschodniej (od koryta rzeki Olzy do wschodniej części Placu Kościelnego i dalej do rzeki Bobrówki). Ponadto w decyzji wpisującej układ urbanistyczny Cieszyna do rejestru zabytku podzielono chroniony obszar na strefę ochrony „ściślej” i „pośredniej”, co nie ma odzwierciedlenia w obowiązujących wówczas przepisach ustawy o ochronie dóbr kultury z dnia 15 lutego 1962 roku (Dz. U. z 1999 roku Nr 98 poz. 1150 z późniejszymi zmianami). Ponadto przywołana wyżej decyzja wymienia obiekty i obszary znajdujące się poza granicami układu urbanistycznego, w tym obiekty trudne do ścisłego zdefiniowania („zespół zabudowy szpitala wraz z parkiem”, „szkoła zawodowa”). Podkreślono fakt, że unieważnienie decyzji wpisującej układ urbanistyczny Cieszyna do rejestru zabytków nastąpiło na skutek wady

formalnej, nie zakwestionowano natomiast w żaden sposób wartości zabytkowych układu urbanistycznego miasta Cieszyna, które zdecydowanie zasługują na objęcie ich ochroną.

Układ urbanistyczny miasta Cieszyna obejmuje najstarsze średniowieczne elementy przestrzenne miasta: Górę Zamkową, miasto w obrębie murów miejskich (obecnie w znacznej części nieistniejących), ponadto Przedmieście Przykopa, Górne Przedmieście wzdłuż ulicy Wyższa Brama wraz z otaczającymi ulicami, dzielnicę willową (z przełomu XIX i XX i z pierwszej połowy XX wieku). Jest on wynikiem rozwoju przestrzennego miasta od XI wieku poprzez średniowiecze, czasy nowożytne, XIX wiek – do czasów współczesnych. W układzie planu obszaru staromiejskiego czytelna jest siatka ulic i placów z okresu lokacji miasta. Zachowana jest historyczna zabudowa, w tym najstarsze jej elementy na Górze Zamkowej. W zabytkowym układzie urbanistycznym istnieją do dnia dzisiejszego fragmenty gotyckie (kościóły i piwnice kamienic) i renesansowe (podcieniowe kamieniczki na Rynku w pierzei zachodniej i zamurowane we wschodniej, nieliczne kamieniczki przy ulicy Głębokiej np. nr 1, 4 9, 11, 17, 19, 23 i Mennicznej np. nr 4 i 6). W późniejszych wiekach założenie rozrastało się stanowiąc niezwykle cenne świadectwo dotąd czytelnych realizacji teorii urbanistycznych pochodzących z różnych wieków. Jednocześnie należy podkreślić, że rozbudowa miasta następowała harmonijnie, z poszanowaniem istniejących relacji przestrzennych. Pod względem architektonicznym zabudowa miasta reprezentuje zróżnicowane style budowlane: w pierzejach rynkowych oraz w pierzejach ulic widoczne są obiekty z nawarstwieniami różnych epok oraz budynki wyraźnie pochodzące z określonego okresu historycznego.

Zabudowania Góry Zamkowej obejmują relikty wczesnośredniowieczne, stanowiące pozostałość osady obronnej, romańską rotundę (pełniącą funkcję również kaplicy zamkowej), gotycką Wieżę Piastowską, częściowo zrekonstruowane przyziemie wieży ostatecznej obrony i wieży przybramnej. Ponadto na wzgórzu znajduje się klasycystyczny zamek myśliwski Habsburgów, otoczony neoromantycznym parkiem. U podnóża Góry Zamkowej (od północnego zachodu) wybudowany został w 1846 roku kompleks zabudowań browaru, wkomponowany w zieleni wzgórza.

Na wschód od zamku, na łagodnie wznoszącym się stoku, znajduje się kompleks starego miasta z czytelnym obrysem murów obronnych, częściowo wmurowanych w obecną zabudowę. Przebieg obwarowań wyznaczają obecne ulice: Michejdy, Jana Kochanowskiego, Bolesława Limanowskiego, Pokoju, Nowe Miasto, Śrutarska i Zamkowa. Zachował się średniowieczny układ ulic i placów miasta lokacyjnego. Kompozycja urbanistyczna tej części miasta posiada wysokie walory przestrzenne i widokowe. Na jej urozmaicenie wpływają dominanty wysokościowe jakimi są wieże: kościoła Świętej Marii Magdaleny, Świętego Krzyża, Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i Trójcy Świętej oraz wieża ratuszowa. Poza układem staromiejskim od strony wschodniej uwidacznia się barokowa wieża kościoła ewangelickiego.

Główny element układu – rynek – położony jest asymetrycznie w jego wschodniej części, natomiast centralne miejsce zajmuje plac o nazwie Stary Targ. Najwartościowsza zabudowa miasta, wybudowana z zastosowaniem różnorodnych stylów architektonicznych, grupuje się wokół placów i wychodzących zeń ulic: Stary Targ, Rynek, plac Dominikański (z gotyckim kościołem Świętej Marii Magdaleny), plac Teatralny (z teatrem miejskim), plac Józefa Londzina. Wysokie walory krajobrazowe i architektoniczne posiadają ulice Głęboka, Mennicza, Ratuszowa, Zamkowa, Szersznika, Nowe Miasto, Sejmowa.

Dzieje rzeczki Młynówki, okrążającej Górę Zamkową, sięgają XVI wieku, kiedy to w jej miejscu istniała fosa. Od tego czasu wzdłuż „przykopy młyńskiej” osiedlali się rzemieślnicy: tkacze, sukiennicy, garbarze, białoskórnicy, kowale. Sztuczny kanał napędzał koła młyna miejskiego i książęcego oraz zaopatrywał w wodę warsztaty rzemieślnicze. Przedmieście Przykopa zlokalizowane wzdłuż Młynówki posiada charakterystyczną „wiejską” zabudowę o stromych dachach (pierwotnie krytych gontem) i drewnianych werandach w elewacjach tylnych nad wodą, stanowiąc malowniczy zakątek miasta, zwany „Cieszyńską Wenecją”.

Zabudowa wzdłuż ulicy Wyższa Brama, od placu Gómy Rynek do placu Kościelnego przy kościele ewangelickim, to pozostałość po średniowiecznym w swym pochodzeniu Górnym Przedmieściu. Na przełomie XIX i XX wieku teren dawnego Górnego Przedmieścia poszerzony został o nowe tereny, zlokalizowane po jego obu stronach. Na obszarze tym powstała reprezentacyjna zabudowa gmachów i urzędów, kamienic czynszowych oraz rezydencji typu willowego, lokowanych wśród plenerowej zieleni miejskiej. Na obrzeżach nowego układu urbanistycznego pod koniec XIX wieku powstały również austriackie koszary wojskowe oraz zespół szpitala miejskiego (znajdujące się poza granicami niniejszej decyzji).

Na przełomie XIX i XX wieku oraz w okresie międzywojennym uformowała się zabudowa willowa, głównie pomiędzy ulicami 3 Maja i Stalmacha, na granicy „lasku miejskiego nad Puńcówką”, malowniczo wkomponowana w bujne ogrody, na zróżnicowanym wysokościowo terenie. Rosną tam ciekawe okazy drzew i krzewów, a główną ozdobą ogrodów są rozłożyste krzewy magnolii. Wśród nich wyróżniają się wille o cechach neorenesansowych (willa adwokata Władysława Michejdy przy ulicy Błogockiej 12), neomanierystyczne (np. przy ulicy Henryka Sienkiewicza 3), neobarokowe (np. przy ulicy Pokoju 5), secesyjne (np. przy ulicy 3 Maja 10), czy funkcjonalistyczne (np. przy ulicy 3 Maja 7).

Tkanekę miasta tworzą kamienice, występujące na terenie Cieszyna zarówno w układzie staromiejskim, jak i w nowszych dzielnicach. Reprezentują one staranną formę architektoniczną i różnorodne style. Dominują budowle neorenesansowe (np. przy ulicy Głębokiej 4, 15, 25; przy ulicy Bobreckiej 8, 10; przy ulicy Sejmowej 14; przy ulicy Górnjej 6, Rynek 2 czy ulicy Olszaka 16). Kolejnym typami zabudowy są kamienice neomanierystyczne (np. przy ulicy Głębokiej 47 i przy ulicy Henryka Sienkiewicza 10); neobarokowe (np. przy ulicy Głębokiej 28 i 44 i przy ulicy Bielskiej 14); czy neorokokowe (np. przy ulicy Menniczej 46). Ciekawszym przykładem architektury historyzującej jest kamienica neogotycka przy ulicy Głębokiej 10. Secesję reprezentują kamienice i domy mieszkalne, przykładowo przy ulicy Michejdy 16, 19, 27, przy ulicy Świętego Krzyża 1, przy ulicy 3 Maja 6 czy przy ulicy Głębokiej 38 i 51.

W układzie urbanistycznym Cieszyna obok budowli występują liczne skwery, zieleńce, parki i inne elementy zieleni komponowanej, takie jak aleje czy szpalery drzew. Posiadają one znaczne walory przyrodnicze, krajobrazowe i dendrologiczne.

Układ urbanistyczny Cieszyna posiada wyjątkowe wartości historyczne, zabytkowe i urbanistyczne w skali Polski. Jego zachowanie i właściwe utrzymanie relacji przestrzennych leży w interesie społecznym, gdyż właściwa ochrona układu urbanistycznego miasta zapewni przetrwanie tego wyjątkowego zabytku dla przyszłych pokoleń, jako świadectwa historii i założenia architektonicznego o wybitnych walorach.

Powyższe ustalenia znajdują pełne potwierdzenie w materiale dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Przedstawione powyżej wartości historyczne, urbanistyczne i architektoniczne jednoznacznie wskazują, że historyczny układ urbanistyczny miasta Cieszyna jest zabytkiem w myśl art. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. – Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 75, poz. 474) o brzmieniu następującym: „*Użyte w ustawie określenia oznaczają: zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową*” oraz art. 6 ust. 1 pkt. 1 lit. b mówiącego, że ochronie i opiece podlegają bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome będące układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi – są to główne przepisy o charakterze materialnoprawnym, dające podstawy do objęcia przedmiotowego obiektu ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Formalnoprawnym wyrazem tej ochrony jest wydanie

decyzji przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stosownie do upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 89 pkt 2 i art. 91 ust. 4 pkt 3 wymienionej ustawy.

Jednocześnie wskazać należy, że w obwieszeniu o wszczęciu postępowania doszło do oczywistej omyłki pisarskiej polegającej na tym, iż w opisie granic terenu objętego ochroną zamiast sformułowania *południowymi granicami działek numer: 106, 107, 108, 109 i 110* wpisano *północnymi granicami działek numer: 106, 107, 108, 109 i 110*, jednak na rysunku stanowiącym załącznik do obwieszczenia granice wpisu określono prawidłowo. Także w sentencji decyzji wykazano właściwie, że granica ta przebiega wzdłuż południowych granic działek numer: 106, 107, 108, 109 i 110. Omyłka ta ma charakter nieistotny i pozostała bez wpływu na prawa stron do czynnego udziału w postępowaniu, zwłaszcza, że w obwieszczeniu teren objęty planowanym wpisem określono również za pomocą numerów działek i rysunku, a określony w ten sposób planowany zakres ochrony jest tożsamy z obszarem wskazanym w sentencji niniejszej decyzji.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Niniejsza decyzja podlega doręczeniu przez publiczne obwieszczenie na podstawie art. 94 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 49 Kpa.

Zgodnie z przepisem art. 108 § 1 Kpa decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony. W przedmiotowym przypadku przez interes społeczny należy rozumieć potrzebę objęcia ochroną obiektu zabytkowego o cennych walorach architektonicznych oraz historycznych, a tym samym zabezpieczenie go przed niepożądaną ingerencją w jego materię.

Pouczenie

1. Od niniejszej decyzji służy stronom – na podstawie art. 127 § 1 oraz art. 129 § 1 i 2 Kpa – odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, za pośrednictwem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji w drodze publicznego obwieszczenia – art. 94 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 49 Kpa. Doręczenie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia niniejszej decyzji – art. 49 Kpa.
2. Wniesienie odwołanie nie wstrzymuje wykonania decyzji – art. 130 § 3 pkt. 1 Kpa.

Załączniki:

1. Mapa sytuacyjna w skali 1:2000 z zaznaczonymi kolorem czerwonym granicami wpisu do rejestru zabytków
2. Pouczenie o skutkach wpisu obiektu do rejestru zabytków

Otrzymują:

1. Właściciele nieruchomości i użytkownicy wieczystości gruntów położonych na terenie objętych wpisem do rejestru zabytków
2. Burmistrz Miasta Cieszyn
Urząd Miasta w Cieszynie
Rynek 1, 43-400 Cieszyn

Do wiadomości:

1. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
Delegatura w Bielsku-Białej
ulica Powstańców Śląskich 6, 43-300 Bielsko-Biała
2. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
ulica Szwoleżerów 9, 00-464 Warszawa
3. Starostwo Powiatowe w Cieszynie
ulica Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn
4. 2 x a/a – KL .....

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO DECYZJI NUMER K-RD-KL/4160/9355/199/09
Z DNIA 30 WRZEŚNIA 2010 ROKU

NUMER REJESTRU ZABYTKÓW A/317/10

UKŁAD URBANISTYCZNY MIASTA CIESZYN

———— Granica wpisu do rejestru zabytków układu urbanistycznego miasta Cieszyn